

Sant Joan i els Elois de Prats de Lluçanès

De mitjans del segle XIX a mitjans del segle XX

Annex 4

ÀLBUM FOTOGRÀFIC

Francesc Xavier Cortada i Jordà

Prats de Lluçanès, juny de 2022

Índex

PRESENTACIÓ	3
Prats de Lluçanès a primers del segle XX	4
Entorns de Prats de Lluçanès	14
La Marxa de les Torxes	17
Els administradors de Sant Eloi i les capitanes del Roser	25
Les orquestres de Prats de Lluçanès	28
Els traginers convertits en carreters	31
La Passada dels Elois	33
El Contrapàs	44
La Corrida dels Elois	50
L'ambient de les curses a dalt l'ermita de Sant Sebastià	58
Després de la Corrida tothom cap a la plaça Nova a veure la carrera de cintes ...	66
Al mig de les festes també hi ha curses de bicicletes i partits de futbol	68

PRESENTACIÓ

La intenció d'aquest annex és el de donar una idea més precisa, fins i tot més real, del que potser no són capaces d'aconseguir les paraules. Hem de dir que no hi ha cap imatge que es repeteixi de les que hem mostrat en la narració i els annexes anteriors. Totes són diferents. L'observació de les imatges poden convidar al lector o a l'espectador a construir la seva pròpia història. Només cal mirar-les amb una mica de deteniment. Els seus diferents apartats ens traslladen a un temps passat i es pot arribar a tenir una idea de com era la població de Prats de Lluçanès ara fa més de cent anys i també com es vivien les diferents celebracions que tenien lloc aquells dies de festa.

Aquí, el valor de les imatges l'ha anat guanyant el pas del temps. Gairebé res és igual com ho veiem avui en dia. Els anys tot ho han anat canviant i transformant. Avui tothom pot fer fotografies amb el seu mòbil, en cada moment i circumstància. Els entesos ens dirien: "Avui tots som fotògrafs, però hi ha molt poques fotografies bones i només quatre d'excel·lents". Les imatges que mostrem en aquestes pàgines són fetes amb tota la naturalitat del món, fins i tot amb una certa ingenuïtat, per aquells fotògrafs que amb la seva càmera venien al poble i aprofitaven la gran concurrència de gent "per guanyar quatre duros". Sort n'hem tingut d'ells. Potser no eren conscients que el seu esforç es veuria recompensat per tots nosaltres, al poder gaudir avui de les seva feina.

Mireu, sinó, els diferents apartats que us presentem, des de la metamorfosi de la vila, fins a poder veure el que passava en "aquells temps" pels carrers i places, on hi desfilaven cavalls i guiatges i es ballava el Contrapàs i els traginers i les capitanes oferien coca als pradencs en sortir de l'ofici. I, sobretot, quan tenia lloc la Corrida dels Elois. En aquest últim apartat, podem descobrir a "la gent". Aquells fotògrafs anaven per feina i posaven els seus trespeus oferint uns plans generals, massa generals, de quanta més gent millor, però a vegades amb tanta concurrència es perd l'essència. Aquí, a part d'oferir algunes postals i fotografies tal com les havien fet aquells "retratistes" per poder captar a tota la comitiva concentrada als volts de Sant Sebastià, hem volgut oferir alguns detalls d'aquestes mateixes fotografies i, de mica en mica, surten algunes escenes que ens poden arribar a captivar. No cal explicar-les, perquè tothom pot treure'n les seves pròpies conclusions i també veure-hi la història d'aquells nostres avantpassats, només cal mirar-los la cara, els gestos, els vestits i alguns dels objectes que porten a les mans.

Si posem en valor la feina dels fotògrafs d'aquella època, també ho hem de fer amb totes aquelles persones i famílies que han conservat aquestes velles fotografies i que ens les han fet arribar a tots nosaltres. Ho hem fet altres vegades, però avui toca tornar-ho a recordar. Des d'aquestes pàgines volem agrair a tots els pradencs, començant pels que a la dècada dels anys 1990 van oferir a l'Ajuntament de Prats l'oportunitat d'encetar i crear l'Arxiu Fotogràfic Municipal, juntament amb la regidoria de Cultura d'aleshores, fins a totes les persones i famílies que amb el temps han anat ampliant aquest arxiu. El nostre agraïment també a moltes altres persones, com el Pere Mestre, que va cedir a l'Arxiu la còpia de la seva col·lecció de postals dels diferents pobles del Lluçanès i avui són una font d'informació molt important.

També veureu que dins d'aquest annex, on s'explica la Marxa de les Torxes, hi ha un apartat de fotografies en color. És degut a que aleshores no hi havia màquines de fotografiar que poguessin captar les imatges del que passava aquella nit pels carrers i places de Prats i ho hem pogut explicar amb imatges més actuals. En donem les gràcies a totes les persones que ens han cedit les seves fotos per poder-les mostrar en aquest apartat.

PRATS DE LLUÇANÈS A PRIMERS DEL SEGLE XX

Prats de Lluçanès, 1915. Al fons es poden veure els arbres del cementiri a l'esquerra i la petita capella de Lurdes a la dreta. Més a la dreta, al costat de Lurdes, hi ha dues edificacions que no sabem identificar (foto de J.P, Vic, cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Prats de Lluçanès, posterior a la fotografia anterior, ja que a primer terme hi podem veure algunes cases altes que no hi són l'any 1915. També s'ha construït la torre de cal Xunet, la primera entrant per Sant Feliu Sasserra. A les dues es pot distingir el pont de cal Quirze (foto L. Roisin, cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

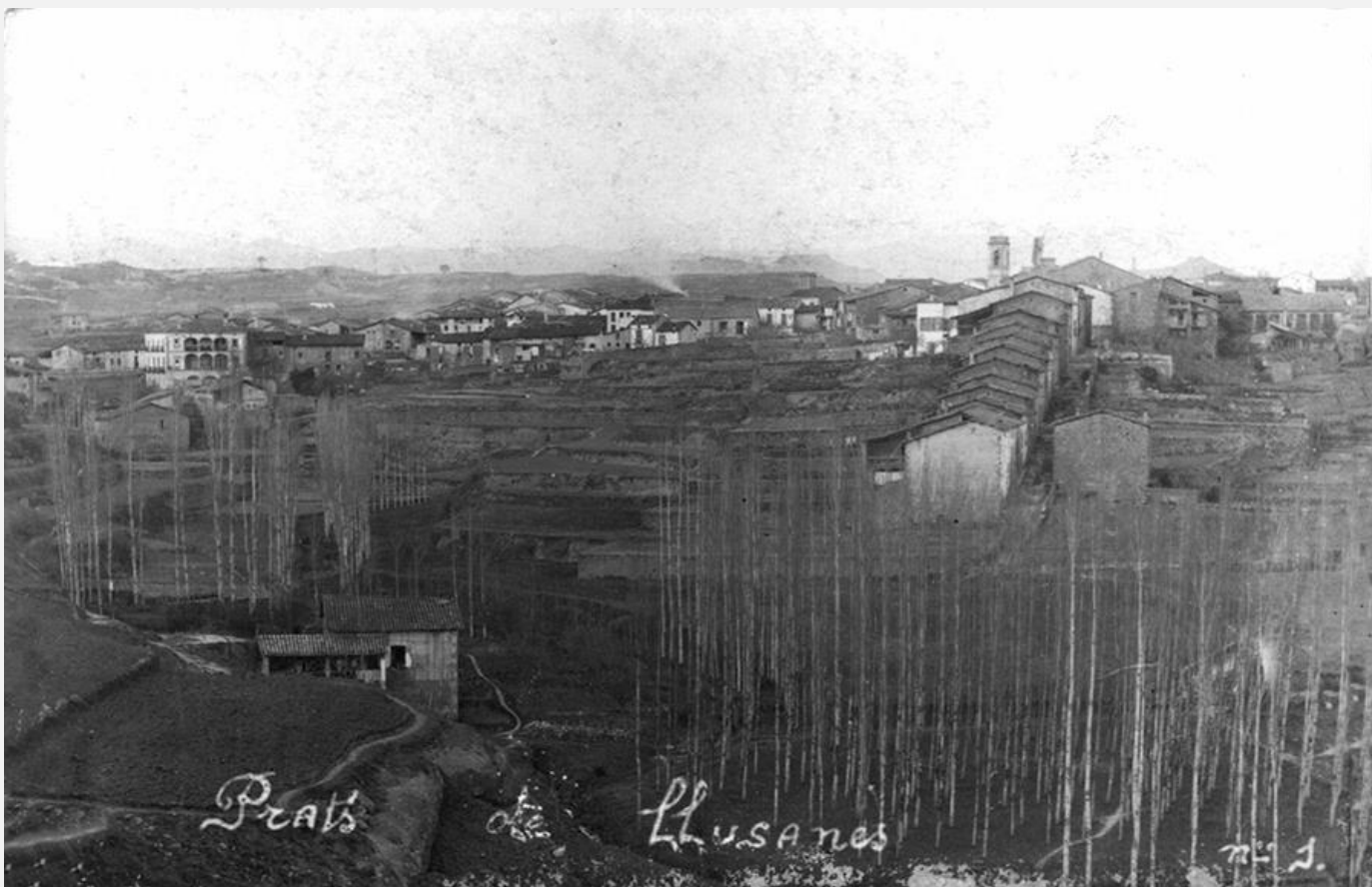
Prats de Lluçanès, 1919. A l'esquerra camí de les Torreneres, que va baixant fins arribar al carrer de la Roca d'Embràs, encara amb poques cases construïdes. A l'extrem oposat, la gran casa Cirera, més tard cal Navarro. És bonic de contemplar els camps tan ben conreats, amb algunes garbes apilades formant garberes o cavallons (foto cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Banda nord del poble. A l'esquerra, la part del darrere de la casa de cal Dama. A primer terme un camp de blat de moro, al centre la façana de la primera casa del carrer de l'Aragó i a la dreta les cases del carrer de Sant Pere, antigament també carrer de can Portell (foto cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Banda sud del poble, amb camps de conreu, amb un pagès que duu un cove, potser carregat d'herba, gairebé tan gran com ell, que va camí del carrer Hospital. Al seu davant dues senyores que l'acompanyen i, al fons, altres senyores vestides de blanc. A la dreta sobresurten els pollancrea a la riba del rec que mena al molí de l'Arderiu (foto de J.B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Vista de Prats de Llusanés, des del cantó de la casa de Sorribes. A primer terme el molí de l'Arderiu i, a la dreta, la bonica silueta de cases del carrer dels Llims, avui de la Bona Sort (foto cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Bonica estructura de la gran casa Cirera, avui coneguda com a cal Navarro. A la dreta podem observar tres senyores, amb vestit fins els peus, al seu pas per la palanca de sobre les Tres Fonts, en direcció al carrer de l'Hospital (foto de J. B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Les Tres Fonts (construcció de l'any 1746), amb una colla de nens que potser anaven acompanyats de la seva mestra. Darrere seu les boniques balconades de la casa Cirera. Al davant personatges que deuen estar feinejant. A la dreta es poden veure els abeuradors de les cavalleries, amb tres animals que potser arriben del camp o de terres llunyanes (foto J.B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Passeig de Prats, amb la bonica glorieta de cal Duran, projectada per Lluís Domènech i Muntaner. A primer terme els plataners gairebé acabats de plantar i que avui, després de cent anys, dona goig de passejar-s'hi, sobretot els mesos d'estiu. Al mig les primeres cases i al fons la petita portalada de cal Camps amb la data d'inauguració del Passeig (1906). A la dreta la fàbrica de cal Xiquet i la façana de cal Violí. Al seu davant un home portant un carretó, que potser ve dels camps de la Coma (foto cedida per Maria Cirera i Plantalamor, AMPLI).

A la dreta vista del carrer Orient, a un nivell més baix que el Passeig, on tornem a veure la glorieta de cal Duran i les siluetes del campanar i la torre de cal Duran, 1910. L'home que està a l'interior de la paret de pedra, tocant a la cantonada, podria ser que posés les primeres pedres de l'estructura de la torre de cal Malla (foto cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

J.B 4 Prats de Llusanés Chalets

Algunes de les torres més fotografiades de l'època, la torre Malla i a ca l'Andreuet, també coneguda per molts pradencs com l'antiga farmàcia. Què deuria pensar l'home que camina per entremig dels camps, o on deurien anar aquelles senyores vestides fins els peus que van pel carrer de l'Orient? A la dreta es pot veure la carretera que passa pel Passeig, amb arbres a banda i banda i al llarg de la carretera (foto de J. B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

J.B 2 Prats de Llusanés Entrada a la Villa

A l'esquerra tornem a tenir la torre Malla, que dona al carrer de l'Orient i, a la dreta, l'accés inclinat que mena al Passeig. A una de les finestres del pis de dalt la torre hi podem veure una figura que observa el fotògraf mentre fa la seva feina i, al davant de la torre, un personatge amb bata blanca que es va apropant (foto J.B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Carrer Orient, amb una bona colla de pradencs preparats per deixar-se retratar. Al fons podem veure la fonda de cal Palilla i, al seu costat, darrere dels arbres, el cafè Orient. Aneu a saber si aquest establiment va prendre el nom del carrer o va ser a l'inrevés (foto de J.B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Carrer de l'Orient. Per l'estat del terra i els bassals, sembla que ha acabat de ploure. Sort de les voreres prou amples que hi havia aleshores. A l'accés al Passegi ja s'hi han posat alguns graons. El nen que es veu davant porta una mena de patinet i la dona, al fons, s'adreça cap a la fonda Palilla. Al seu costat hi ha el cafè Orient, amb la mateixa façana d'avui (foto L. Roisin, cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Carrer Major, amb la mainada i tota la gent que està a l'aguiat del que fa el fotògraf. Sortosament avui encara queden algunes boniques balconades de les que hi havia aleshores. Començant pel fons a l'esquerra podem veure o intuir les cases de cal Pastelero, l'Estanc, cal Pau, cal Beget, cal Rafel Cirera, cal Manel, cal Jaume Gaig i finalment la paret de la casa de cal Pau Bisbe. Al fons hi ha el cafè Fumanya. I a l'altra banda de carrer, la casa que dona al carrer de l'Orient i que aquí no es veu era cal Quim; tocant a aquesta hi ha la casa de cal Vallès i cal Lluís Rellotger, on a sota hi tenia un aparador el Ramon Boladeres (Ràmbol) que hi exposava les seves fotografies; seguien cal Sala i el magatzem del taxi i gracioses i sifons del Sevillano (més tard de Josep Batriu) i un magatzem de tabac per l'Estanc, propietat del Ramon de Fumanya i alguns pisos propietat de cal Raurell; després venen cal Manel Rellotger, cal Tornafoç i el forn de pa de cal Mingo (foto cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI i comentaris d'alguns veïns del carrer).

El Passeig (actualment del Lluçanès), al començament de la carretera de Gironella, tal com es deia abans. A part de les pilones que hi havia aleshores a cada encreuament, són interessants les dues figures del primer pla, sobretot ella, amb el vestit negre fins els peus. Pujant pel Passeig, una altra senyora que sembla dur un equipatge, potser ha acabat d'arribar amb la tartana parada al seu darrere. Al fons la torre Malla, encara no hi havia la torre de cal Bach, actual ajuntament (foto de J.B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Començament del carrer Major que dona a la carretera de Gironella, amb els vells plataners a banda i banda, que aleshores arribaven fins a l'Esqueixada. Al mig es pot veure la casa de cal Camps i la plaça de cal Tià, on es concentra la gent cada any quan té lloc la Marxa de les Torxes i la Passada dels Elois (postal anònima, cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Plaça de Sant Jaume, o plaça Vella. Començant per l'esquerra podem veure les cases de cal Bataire, cal Sant Hipòlit, cal Quel (on hi havia una botiga de comestibles i, als baixos, estables per a les cavalleries. Més tard, cal Joan dels Autos) i ca l'Erra. Al costat d'aquesta última hi ha l'accés al carrer Josep Cirera i abans hi havia la casa de cal Jambet, antiga tintoreria, avui desapareguda. Enfront, les cases de ca l'Erra i cal Purra; al seu costat, ja al carrer Major, hi havia la casa de cal Plarromaní, antiga fàbrica de fideus i pasta per la sopa. Algú ens ha comentat que el Ramon Boladeres (Fusteret, pare del Ràmbol) moltes vegades es quedava sota cal Purra a escoltar la Ramona Fuster (cal Janet), per sentir-la cantar. Al fons del carrer Major es pot veure una part del campanar, amb les cases de cal Valentí Purra, cal Barxó, cal Joan Pérez o ca la Parrala, la central de la llum i cal Fusteret. Ja tornant a la plaça hi ha les cases de cal Valentí Pérez, cal Marçal (abans Rossell), cal Cirera (abans cal Rafel Cirera), cal Coromina (avui cal Poses) i cal Casals, antiga fàbrica La Mariposa (foto de J.B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Plaça Nova. A l'esquerra veïns del poble i, al centre, una bona colla de nens, tots amb barret, fruit de les colònies que hi va haver durant una època, dirigides pel pedagog Artur Martorell i que algun any van fer estada a Prats de Lluçanès (foto de J. B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

ENTORNS DE PRATS DE LLUÇANÈS

Font del Marçal, un bon lloc per anar a prendre la bonaventura (foto de J. Tresserra, cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Saltants d'aigua abastint la bonica bassa d'aigües cristal·lines a prop del molí de Galobardes. El saltant de l'esquerra és el sobreeixidor de la bassa del molí, el mig hi ha el saltant del rec del Soler, que passa per la font del Clotet i, a la dreta, hi ha el saltant que ve de la font de la Coromina, que també passa pel racó Fosc (font del Senyor) i a partir d'aquí es forma la riera del Bassí. A l'esquerra podem veure a un nen amb bata que es reflecteix a l'aigua transparent de la bassa (postal anònima, cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Molí de l'Arderiu i hortes de Sorribes (foto de Miquel Soldevila, Arxiu Miquel Soldevila i Valls).

Entorn de Sorribes, amb el molí de l'Arderiu i, al seu davant, algunes garbes i cavallons. A la dreta le bonica silueta del carrer dels Llims, un indret on a Miquel Soldevila li agradava anar a pintar. Darrere del noi que munta el ruc, podem veure el seu cavallet parat sobre l'herba. La Maria Pecanins és la que va amb vestit negre i les seves filles bessones són les que porten la bata ratllada (foto de Miquel Soldevila, Arxiu Miquel Soldevila i Valls).

Vista espectacular des del santuari de Lurdes, amb els coneguts revolts de les "Esses", encara sense asfaltar. Aleshores gairebé no hi havia boscos. Al fons es poden veure algunes de les cases de Santa Creu de Jutglar (foto de J.B., cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

Una altra vista des del santuari de Lurdes. A la dreta es poden veure el xiprers del cementiri i una part de la capella del Sant Crist. Al seu costat s'insinua una impressionant creu i pedestal, que ningú ens ha pogut donar cap explicació, ja que tothom només recorda la creu de fusta d'abans de l'actual creu de ferro. A la dreta surt la casa de la Casanova de Lurdes i, al fons, el castell de Lluçà (foto cedida per Pere Mestre i Boix, AMPLI).

LA MARXA DE LES TORXES

En aquest apartat, tal com ja hem comentat, només hi podem posar algunes fotografies dels últims anys, atès que no hi ha cap imatge de la Marxa de les Torxes de primers del segle XX.

Comitiva de la Marxa de les Torxes, començant per l'esquerra podem veure a l'Ernest Palau, Miquel Batriu, Llorenç Grau, Ramon Vall, Climent Plans, Josep Maria Gombau i Mateu Fusté. Al davant veiem a Josep Riera, que encapçala el seguici. Volem tenir un record especial pel Josep, Miquel, Climent i Gombau que sempre han participat a totes les Marxes de les Torxes i Passades vestits de traginers (foto CONTRAST).

Josep Montanyà, acompanyat per Joan Molas i Mercè Mujal, dos membres dels Carreters del Lluçanès (foto AFXCJ).

Dos grans afeccionats als Elois, Josep Pujol (Jep Paleta) i Josep Montanyà, duent les atxes enceses, a punt per encendre el foc de Sant Joan (foto AFXCJ).

Encesa del foc de Sant Joan, amb les atxes a punt, igualment que els dos fotògrafs, a la plaça Vella (AFXCJ).

Amb la foguera ja encesa, tothom es posa a punt per ballar el Contrapàs (foto de Jordi Palau i Malé).

La banda de músics, amb Alfons Ballús (Fonso) i Marçal Roca, acompanyats per noves generacions, formant el Grup Orquestral de Prats, a punt per tocar els compassos del Contrapàs (AFXCI).

Ballant el Contrapàs del Poble al voltant del foc de Sant Joan, a la plaça Vella, amb reivindicacions de llibertat pels polítics catalans empresonats, fets habituals en la nostra història d'avui i d'abans (foto CONTRAST).

Donant voltes a la plaça. És la nostra festa i tothom hi participa, vells i joves, homes i dones, amb el foc de Sant Joan al mig de la plaça (foto de Jordi Palau i Malé).

Cavalleries a la plaça Nova, punt final de la Marxa de les Torxes (foto AFXCJ).

El Grup Orquestral de Prats torna a tocar les notes del Contrapàs, en aquesta ocasió a la plaça Nova (foto AFXCJ).

l es torna a saltar i a dansar aquell antic ball de fa més de cent cinquanta anys, com a mínim (foto de Xavier Serra i Fàbregas).

Ballant el Contrapàs, en companyia de la foguera de Sant Joan, aquell foc que anys abans omplia de misteri i bons presagis tothom qui era al seu voltant (foto Jordi Palau i Malé).

Els balladors, que van i venen, donen vida i sentit a unes festes centenàries (foto Xavier Serra i Fàbregas).

A la plaça Nova s'acaba la Marxa de les Torxes, ara tothom a gaudir del Castell de Focs (AFXCJ).

I en la foscor de la plaça, només il·luminada per les guspies del fuets i el fum que s'escampa pertot arreu, es posa punt i final a la Marxa de les Torxes (foto CONTRAST).

ELS ADMINISTRADORS DE SANT ELOI I LES CAPITANES DEL ROSER

Davant de cal Bernat, 1915, els administradors de Sant Eloi i les capitanes del Roser. A primer terme, per l'esquerra, podem veure a Josep Fusté (cal Joan del Cantó) i la seva muller; darrere d'ella, Pere Fusté (cal Bernat) amb boina i corbata, després ve la Mercè Fusté i l'oncle Fusté (cal Bernat) (foto i comentaris de Mercè Fàbregas i Fusté, AMPLI).

Davant de cal Bernat, 1915. A primer terme les capitanes del Roser, la de l'esquerra és Mercè Espona (cal Terracuita i mare de Pere Vila i Espona), l'altra, Concepció Fusté (cal Bernat) i darrere de les dues, el noi més alt és l'Isidre Prat (cal Peteneres). Els administradors, començant per l'esquerra són l'oncle Fusté (cal Bernat), Josep Espona (cal Terracuita i germà de la Mercè) i Pere Fusté (cal Bernat); al seu darrere components del grup de músics (foto i comentaris de Mercè Fàbregas i Fusté, AMPLI).

Plaça de l'església, 1922. Els administradors de Sant Eloi i les capitanes del Roser, acompanyats en aquesta ocasió per una banda militar que aleshores es trobava a la vila. Començant per l'esquerra podem veure a Andreu Boy Berengueras (cal Joan del Cantó), Josep Bartrons Fusté, Josep Serra (cal Gallet), Maria Boy Gabarrós, Maria Bartrons Fusté i Josep Fusté Noguera (marit de Maria Boy) (foto cedida i comentada per Antònia Fusté i Boy, AMPLI).

Festa dels Elois, 1934. Administradors de Sant Eloi i capitanes del Roser. Començant per l'esquerra, Dolors Serrat (cal Camalliga) i Neus Cruells (cal Ferrer de la plaça i, més tard, la Cantina). Darrere seu Andreu Fusté (Noi Joan i fill dels anteriors Josep Fusté Noguera i Maria Boy Gabarrós), Llorenç Grau (Llorenç Correu) i Josep Cruells (cal Ferrer de la Plaça). El músic que toca els platets és el Lluís de cal Lalo (foto i comentaris d'Antònia Fusté i Boy, AMPLI).

Traginers de Prats de Lluçanès. Començant per l'esquerra, Climent Plans (cal Murcion), Ramon Plans (cal Pelut) i Josep Espona (cal Terracuita), amb les típiques bruses de traginer i espadnyes de set betes (foto cedida per Maria Assumpció Ribera i Cetrà, AMPLI).

Grup de traginers de Prats de Lluçanès. En aquest cas només hem pogut identificar al primer de l'esquerra, Bernat Fusté Comas i el quart, Josep Berengueras (cal Sevillano) (foto cedida per la família Fusté (cal Bernat), AMPLI).

LES ORQUESTRES DE PRATS DE LLUÇANÈS

Les primeres notícies d'una orquestra pradenca són de l'any 1865. Des d'aleshores sempre han acompanyat les diverses festes locals, entre elles les de Sant Joan i els Elois. Aquí podem veure a l'Orquestra de Melcior Garreta (1898). Drets, començant per l'esquerra: Josep Eures, més tard mossèn, flautí; Josep Canyelles, pare de mossèn Canyelles, clarinet; Josep Eures (el Casagran), amb una solfa a les mans, tocava el clarinet; Manel Canyelles (el Pugran), clarinet; Lluís Dot (el Tet), fiscorn; Josep Blanqué (fill), fiscorn i Melcior Garreta, director i fundador de l'orquestra, contrabaix. Asseguts: no sabem amb certitud si es tracta de mossèn Miquel o bé de Manuel Gost, flautí; Andreu Antich, més tard mossèn, violí; Joan Blanqué (pare), violí; Isidre Dot (Tet), violí; Josep Antich, germà, violí i Miquel Blanqué (fill), violí (foto i comentaris de Josep Cirera i Armengol, AMPLI).

Entrat al segle XX i concretament l'any 1910, la nova orquestra que tothom coneix com "els Pugrans" o també Orquestra de Prats, era composta per Manel Gost (el Perussa), flauta, dret i començant per l'esquerra; Lluís Dot (Lluís Tet), fiscorn; Joan Piu, cornetí; Jacint Cirera (el Cinto), cornetí i Josep Noguera (el Betaire), contrabaix. Asseguts: Joan Eures (el Casagran), clarinet; Isidre Dot (Sidro Tet), clarinet; Josep Antich (Pep Peric) violí i Miquel Blanqué (el Jandama), violí (foto cedida per Josep Cirera i Armengol, AMPLI).

Orquestra Unió Pradenca (abans i després de la guerra). Començant per l'esquerra Jacint Cirera, Isidre Dot (el Tet), Miquel Blanqué, Andreu Arderiu (el Cangic), Ramon Vilaseca, Francisco Noguera (el noi de davant, cal Santiago), Genís Faura i el que està dret és el tio Francisco (no sabem el cognom) (foto cedida i comentada per Vicenç Bigas i Tarrés, AMPLI).

Orquestra de Prats, 1936. Drets, començant per l'esquerra: Jacint Cirera, Miquel Bigas, Miquel Blanqué i Genís Faura. Asseguts: Andreu Arderiu (el Cangic), Isidre Dot (Sidro Tet), Francisco Noguera (Francisquet de la Fonda) i Ramon Vilaseca (Mateu) (foto cedida per Vicenç Bigas i Tarrés, AMPLI).

Orquestra-Cobla Lira, 22 de gener de 1949, davant mateix de la casa de la vila. Darrere, començant per l'esquerra: Miquel Bigas (pare), Vicenç Bigas (fill), Ramon Vilaseca, Jacint Cirera (pare) i Genís Faura, al contrabaix. Davant: Lluís Boatella, Isidre Dot, Martí Crispí, Josep Batriu i Josep Cirera (fill). El nen de l'esquerra és el Marçal Roca, que ja tenia afecció a la música d'orquestra (foto cedida per Vicenç Bigas i Tarrés, AMPLI).

També és interessant oferir aquesta imatge de l'Orquestra Lira actuant a la sala de ball de l'Orient el dia de la Fira de Santa Llúcia (13 de desembre de 1952), on podem veure a Alfons Ballús com a cantant de l'orquestra, Josep Cirera a la bateria i director, Ramon Vilaseca al contrabaix, Vicenç Bigas a la trompeta i Ramon Teixidor i Josep Batriu als saxos. Darrera d'ells hi ha un decorat preparat per alguna obra de teatre (foto cedida per Maria Teresa Safont i Freixa).

ELS TRAGINERS CONVERTITS EN CARRETERS

Després dels camins de bast, van venir els camins de carro i els traginers es van convertir en carreters. Aquí podem veure la diligència de viatgers de cal Janet davant de ca l'Andreu, al carrer de l'Orient (foto cedida per Josep Pont i Fusté).

Carro de transport de mercaderies, darrere la fonda de cal Palilla, a primers dels anys 1920. El de la dreta és el Pasqual Jordà (cal Pasqual), les altres persones no les hem pogut identificar (foto AFXCJ).

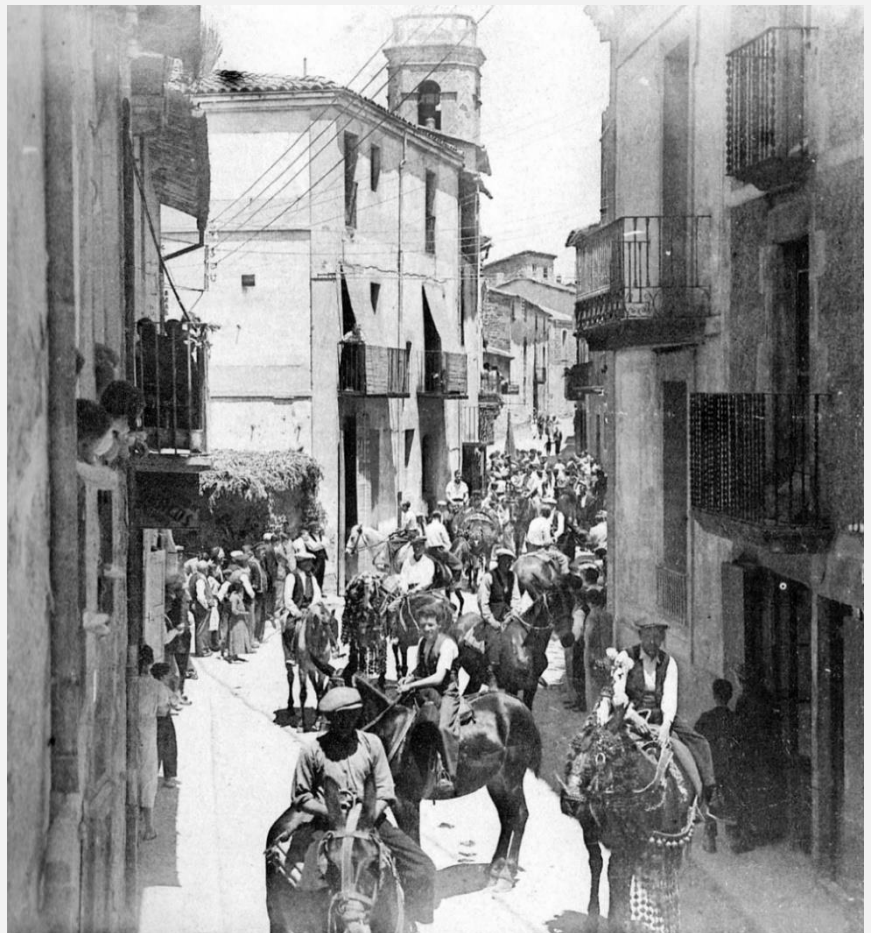

Dues imatges que ens transporten a una altra època. Aquelles rècules d'animals de bast, amb set o vuit guiatges, un darrere l'altre, que transportaven els productes sobre seu, per aquells camins de bast d'una amplada de poc més d'un metre, ja s'han acabat. Avui el camins de carros són de tres metres com a mínim i permeten que un parell d'animals portin molta més càrrega que els de bast. Aquí veiem a Llorenç Grau, amb els seus carros i mules, en dues èpoques diferents de la seva vida (foto cedida per Llorenç Grau i Parcerisa, AMPLI).

LA PASSADA DELS ELOIS

Passada dels Elois, per davant de la plaça de l'Església, 1915 (foto cedida per la família Fusté (cal Bernat), AMPLI).

Passada dels Elois pel carrer Major
(foto de J. M. Vilarmau, Arxiu Vilarmau).

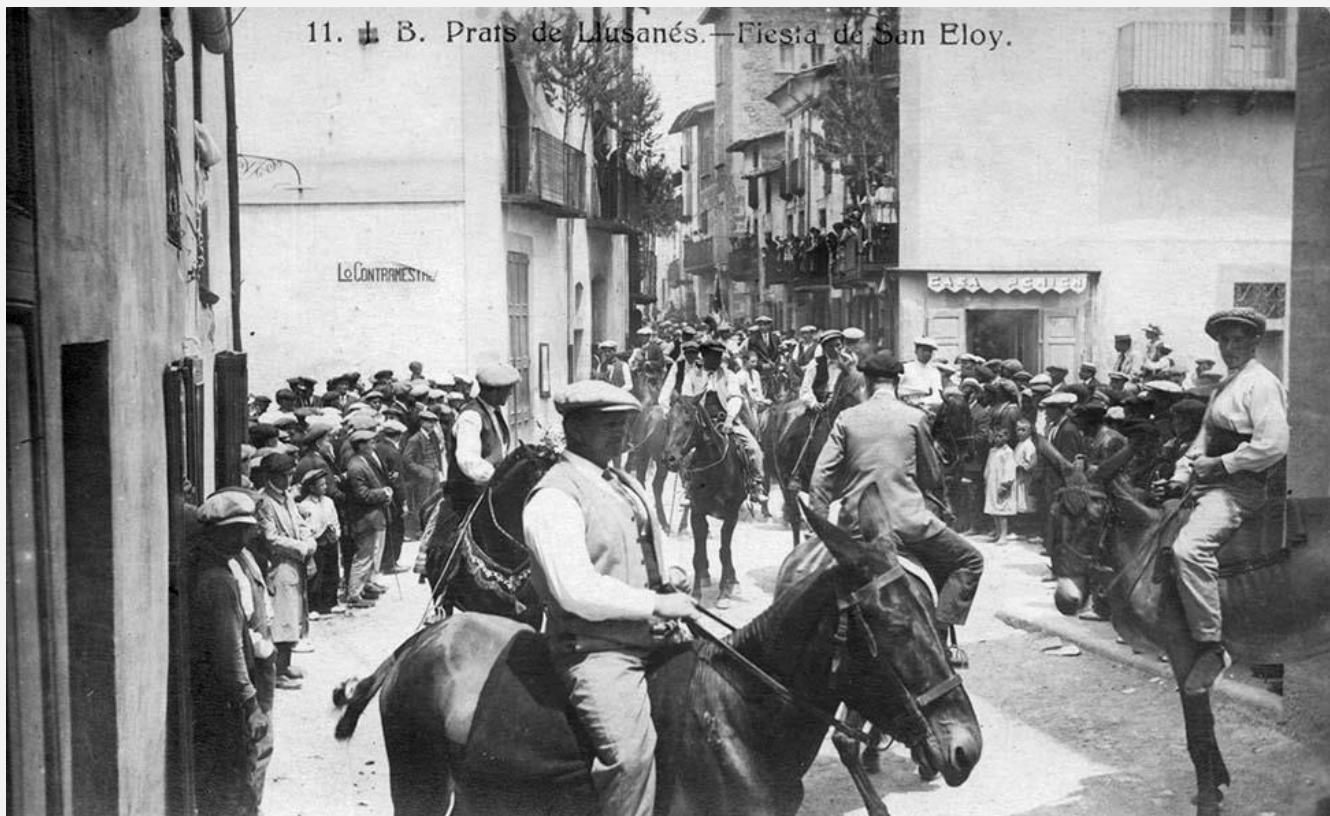

Passada dels Elois, pel carrer Major, davant de cal Mingo, 1915. El de davant és Josep Fusté (cal Joan del Cantó). És bonic de veure l'elegants que anaven tots els traginers a la seva festa (foto cedida per Antònia Fusté i Boy, AMPLI).

Passada dels Elois, sortint de la plaça de l'Església, davant de cal Xava, anant en direcció al cantó de la Plaça, que avui molts anomenen els Quatre Cantons, i cap a la plaça Vella (foto cedida per la família Perernau i Borralleras).

11. † B. Prats de Lluçanès.—Fiesta de San Eloy.

Passada dels Elois, al cantó de la Plaça, davant de la pastisseria Muntadas a l'esquerra, i el cafè Fumanya al mig, amb un cartell de l'obra de teatre *El contramestre* i, a la dreta, la casa de cal Peric (postal cedida per la família Perernau i Borralleras).

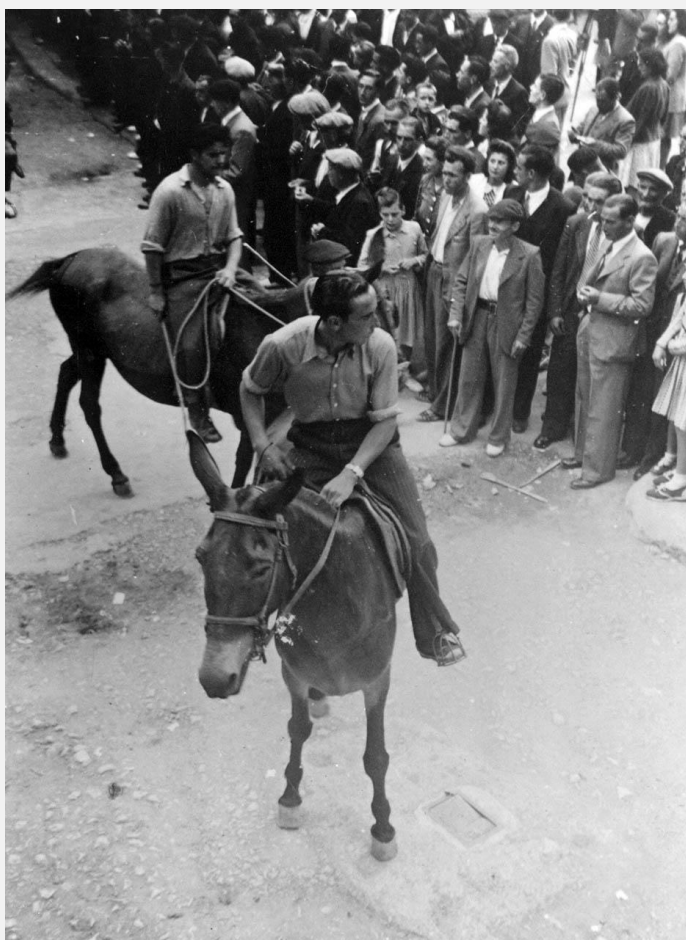
Ramon Vilalta, que va venir de Sant Boi i es va instal·lar a la casa de cal Terracuita amb la seva dona Nita Esteve i els seus fill Joan, Carmeta, Camilo i Dolorettes. Davant de cal Peric, l'any 1945 (foto cedida per la família Vila i Vilalta).

El cantó de la Plaça és un bon lloc per instal·lar el decorat i la màquina de retratar, atès que hi ha molta concurrència i és un punt per captar possibles clients. El genet és el Josep, acompanyat pel Lluís Colomer. (foto cedida per Margarida Anglada i Boix, AMPLI).

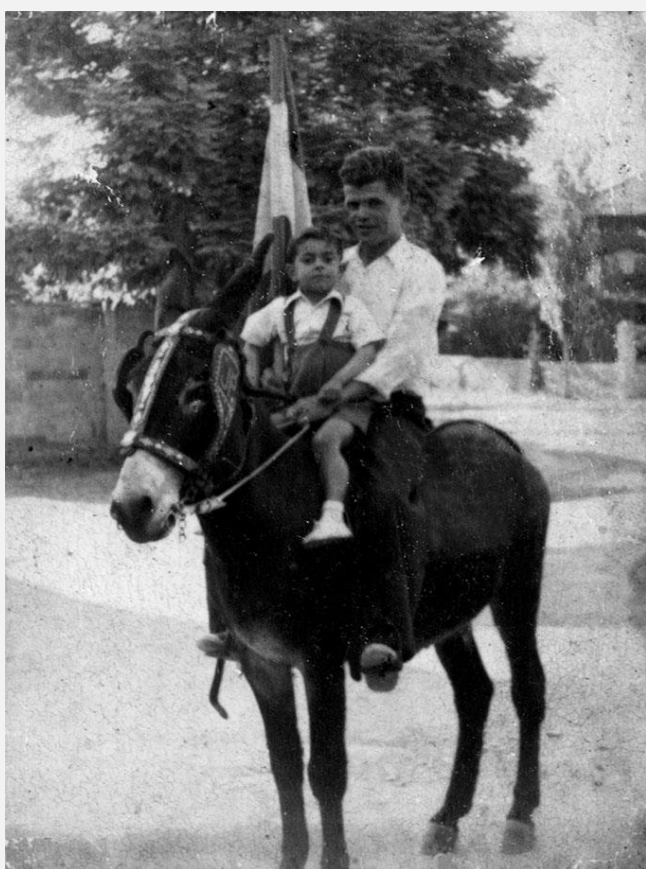
Casa de la Roca del Feliu, a punt per anar a la Passada, l'any 1943. A la Roca hi havia hagut sempre moltes mules i matxos. El Josep Pont ens explica que hi havia hagut un mosso que li deien el Xulo i també l'Isidre Prat (el Sidro Peteneres, aleshores això d'Isidre no es coneixia). Va estar tota la vida a la Roca. *"El meu avi, que sempre treia motius a tothom, li deia el Païsa"*. Ens diu que encara el recorda amb el seu caliquenyo, que feia una pudor terrible (foto i comentaris de Josep Pont i Fusté).

Joan Roca, a la Passada, amb la Pastora, una mula que havia guanyat moltes curses en la seva categoria, fins i tot, a vegades, es feien juguesques i la feien competir amb cavalls i sovint els havia guanyat. El Josep Pont ens diu que va estar tota la vida a la Roca, fins que morí de vella. Recorda que aleshores, tot i que ja no s'aguantava dreta, si l'hi pujaves a cavall, ja s'excitava, com si volgués tornar a competir (foto cedida per Jordi Bartrons i Salvans, AMPLI).

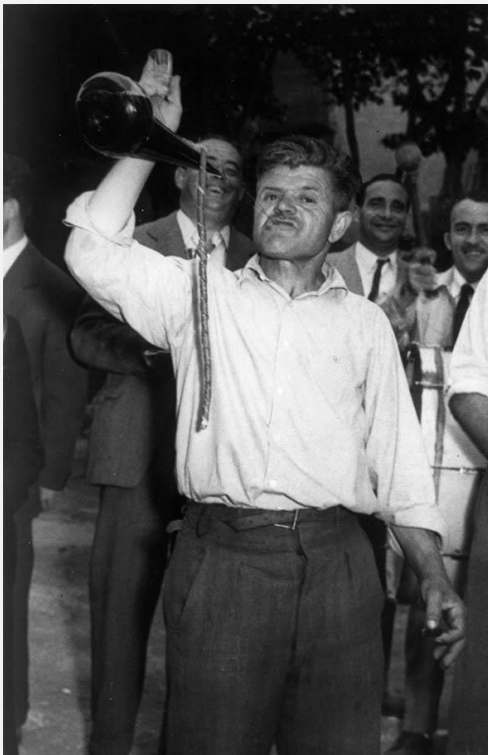
Concentració de cavalleries a la plaça Vella, durant la Passada dels Elois, a la dècada dels anys 1920. Els balcons de les cases de cal Quel (cal Giró) i ca l'Erra, a la banda esquerra, estan plens de gent que miren aquell espectacle. Al mig es pot veure la casa de cal Jambet. A continuació venen les cases de ca l'Erra, amb un rellotge de sol i cal Purra (foto cedida per Maria Assumpció Ribera i Cetrà).

L'Isidre Prat Tubau (cal Peteneres) acompanyant a la Passada el Josep Santamaria (el Santa). L'altra imatge és l'Isidre a la plaça Vella, fent el trago amb el porró de vi que deu haver tret algun veí. (fotografia cedida per Angelina Prat i Santamaria, AMPLI).

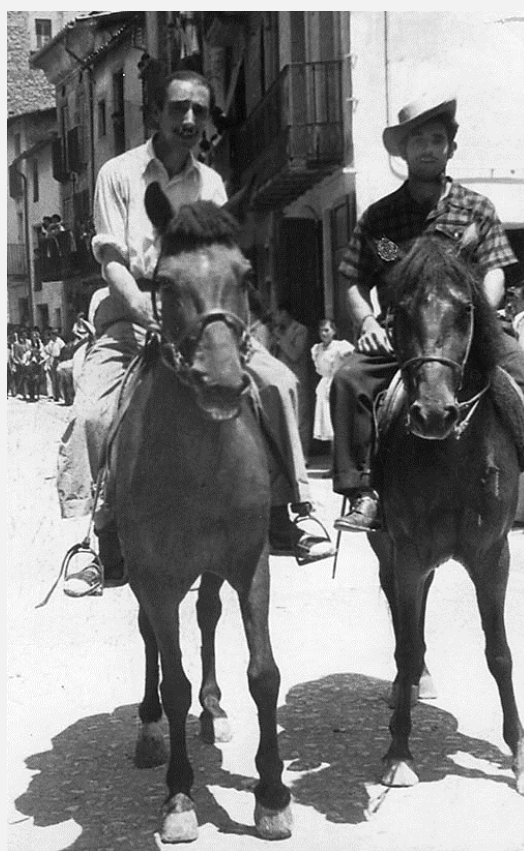
No tenim clar el lloc d'aquesta fotografia, potser Prats o Perafita. El genet que munta el cavall més alt és el Sr. Fau, amb el Boton de Oro i, al seu costat esquerre, l'Andreu Fusté (Noi Joan), amb l'orquestra a primer terme (foto cedida per Salvador Torrella i Costa).

Davant de cal Murcion i en altres cases de traguers, és costum que hi hagi un bon porró de vi, per fer el trago. És l'estiu i fa molta calor, però el bullici també acompanya. A la imatge de l'esquerra, l'Isidre Prat, duent unes xurriaques. Al seu darrera hi ha alguns components de l'orquestra la Lira, hi veiem Vicenç Bigas, Josep Batriu i Alfons Ballús, amb el bombo. A la dreta un grup de joves vestits de traguers, de mitjans dels anys 1960, amb Francesc Cruells amb el porró de vi i, al seu darrere, el Llorenç Grau (foto cedida per Llorenç Grau i Parcerisa, AMPLI).

Passada dels Elois, a la plaça Nova, a la dècada dels anys 1920, amb un bon grup de guiatges (AMPLI).

A la foto de l'esquerra veiem a dos cavalls molt ben guarnits, a la plaça Nova, 1916. El de l'esquerra és el Joan Mugosa (cal Baldiri), que feia de baster, per això no és estrany que dugués el seu animal tan "mudat" (foto cedida per Maria Assumpció Ribera i Cetrà, AMPLI). La foto de la dreta correspon a una altra generació, es tracta d'Andreu Fusté (Noi Joan) i Climent Torrella (Palmero) a la dècada dels anys 1950 (foto cedida per Antònia Fusté i Boy, AMPLI).

D'espectadors no en falten, com els que veiem al balcó de cal Joan del Cantó, a la dècada dels anys 1950, on podem veure a Montserrat Costa (mare de Salvador Torrella) la segona senyora de l'esquerra, el quart és Adjutori Plans (cal Pelut), segueixen Joan Boladeras (ca l'Adroguer), Josep Batriu, Adjutori Plans (cal Manco), Jaume Casasampere (Mitus), Enric Deig (ca l'Enric), Joan Pi (cal Pataluga) i Martí Crispí (cal Rossell) (foto cedida per Salvador Torrella i Costa).

Carrer Reforma, al costat de cal Camalliga, 1948. D'esquerra a dreta Francisco Sala (Quico de les Vinyes) que havia treballat a les Vinyes i a cal Magí, Antoni Solanich (Ton de les Vinyes), el de la bandera podria ser el seu fill Joan Solanich i a la dreta Adjutori Plans (Tori Pelut) (foto cedida per Ramon Plans i Martínez i Ramon Sala i Freixa)

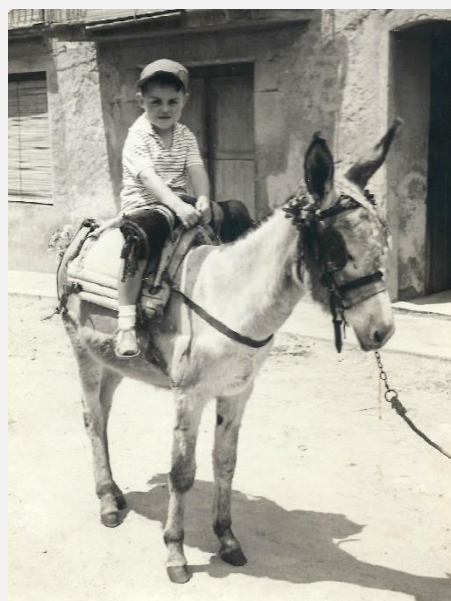

Hi ha famílies de traginers que ho celebren guarnint un carro pels més menuts de la casa, com els que veiem en aquesta fotografia de l'any 1926. No tenim clar si és el dia dels Elois o potser les Caramelles, atès que tots ells duen vestits d'abric. D'esquerra a dreta Josep Font (cal Paranseta), Simon Plans (cal Ganxo), Joan Plans (cal Noles Ganxo) i Adjutori Plans (cal Pelut) (fotografia cedida per Maria Assumpció Ribera i Cetrà, AMPLI).

Si a la foto anterior veiem a Adjutori Plans com el més menut de la colla (1926), aquí el veiem l'any 1948, sobre una mula que duu el medalló de Sant Antoni de Pàdua, a la plaça Nova, acompanyat del seu oncle Climent Plans (cal Murcion) (foto Cortés, Barcelona).

A sota podem veure a Ramon Plans, fill d'Adjutori Plans (cal Pelut) muntant la Xamaca, l'any 1959 (fotografies cedides per Ramon Plans i Martínez).

Passada dels Elois, 1968. Sobre l'animal podem veure a Ramon Plans, acompanyat de Joan Manel Solà (cal Piniella) al seu pas per la casa de cal Puig. Darrere, la comitiva que va sortint de cal Tià, amb un genet duent la bandera dels Elois guanyada l'any passat, que segons la tradició la podrà lluir fins a l'hora de la benedicció de les cavalleries a primera hora de la tarda d'avui (foto Marc Tomàs, cedida per Ramon Plans i Martínez).

Passada dels Elois just davant de cal Bernat, 1972. Al mig de la imatge podem veure a Salvador Torrella (Palmero), més endarrere hi ha el seu fill Salvador que porta en braços al seu fill David. Tres generacions plegades (foto cedida per la família Fusté (cal Bernat), AMPLI).

Les famílies de traguers de tota la vida, són les que presideixen la Passada al llarg de tot el recorregut, des de la plaça de cal Tià, passant per tot el carrer Major i parant a les places Vella i Nova, per ballar el Contrapàs. Aquí els podem veure al seu pas per la Reforma, l'any 1948 (foto cedida per Llorenç Grau i Parcerisa, AMPLI).

Passada dels Elois, 1981. Començant per l'esquerra Antoni Roset (Toni Colldeplana), Llorenç Grau, Francesc Cruells (Quico Cruells), Jaume Camprubí (germà de la Gila), Pere Noguera (Pere Pòlit) i Ramon Girvent (cal Ros) (foto cedida per Pere Vila i Vilalta).

EL CONTRAPÀS

Plaça Vella, durant la Passada, amb les cavalleries i els traguiners al mig de la plaça ballant el Contrapàs, 1915. (foto cedida per Josep Pont i Fusté).

El primer lloc on es balla el Contrapàs és a la plaça Vella (foto Josep M. Vilarmau, Arxiu Vilarmau).

De la plaça Vella es va cap a la plaça Nova, on es torna a ballar el Contrapàs (foto Josep M. Vilarmau, Arxiu Vilarmau).

Fent un salt en el temps, després de Josep Noguera i Josep Berenguera (anys 1950), van agafar el seu relleu, el Climent Torrella i el seu fill Salvador (els Palmero), doncs el Climent era un enamorat de les festes dels Elois i no va permetre que es perdés aquell ball del Contrapàs que havien ballat fins feia pocs anys nissagues d'antics traginiers (foto cedida per Salvador Torrella i Costa).

Aquí tenim al Salvador, amb aquell gest tan característic de quan s'acaba de ballar el Contrapàs, quan tots els balladors s'acomien den tirant la boina enlaire. Al seu darrere, just sobre la gorra, hi ha els nens Josep Basagaña i Angelina Faura. El nen de la dreta és el Jordi Pujol Perernau (foto cedida per Salvador Torrella i Costa).

Quatre balladors del Contrapàs, Salvador Torrella, el seu pare Climent Torrella (els Palmero) i, al seu darrere, el Llorenç Grau (Llorenç Correu) i, al mig, el Josep Font (cal Paranseta), a la plaça Vella. Dècada dels anys 1970 (foto cedida per Salvador Torrella i Costa).

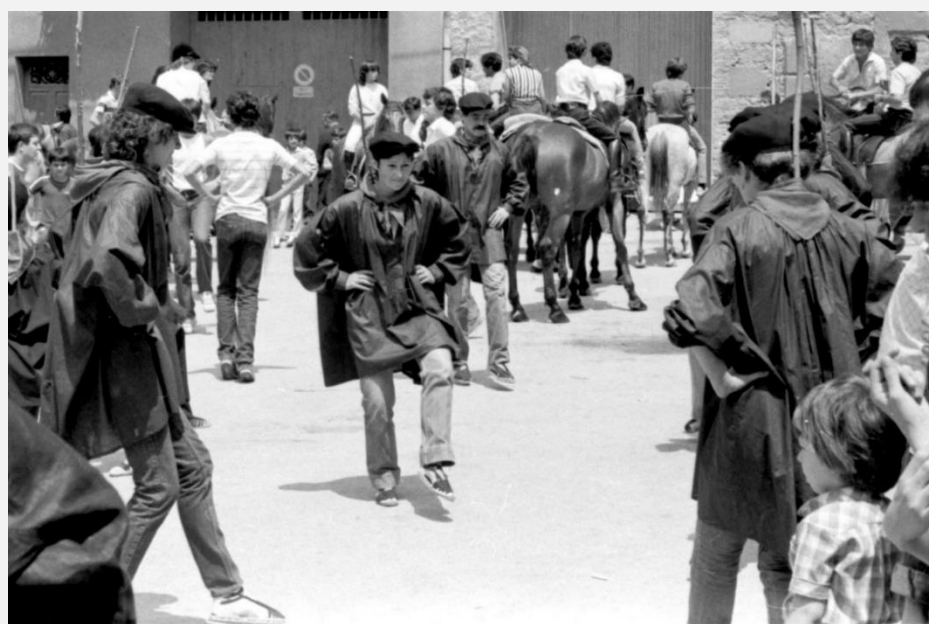
Ballant el Contrapàs del Poble a la plaça Vella, any 1980, després d'uns anys de ballar-lo alguns joves pradencs a iniciativa dels Amics del Motor, que van posar les bases per tornar a donar una forta vitalitat a les festes dels Elois i sobretot al ball del Contrapàs (foto cedida per Pere Vila i Vilalta).

Ball del Contrapàs dels Traginers a la plaça Nova, any 1980. Començant per l'esquerra hi podem veure Josep Cruells, Josep Noguera (cal Xava, d'esquena) i Francesc Cruells. A primer terme al nen Màrius Gorchs, que amb tres companys més també van sortir aquell any a iniciativa del Grup Germanor, que va començar a ensenyar a ballar el Contrapàs a molts nens i nenes al llarg de la dècada dels anys 1980 (foto cedida per Pere Vila i Vilalta).

Ball del Contrapàs dels Traginers a la plaça Nova, any 1980. Aquesta imatge correspon al mateix moment del ball dels Traginers de la foto anterior, però en aquest cas amb el nen Abelard Plans (foto cedida per Pere Vila i Vilalta).

A partir dels anys 1980 és quan hi ha el renaixement de les festes de Sant Joan i els Elois, amb una gran quantitat de balladors, en part per la feina feta pel Grup Germanor i la Maria Àngels Parareda, al centre de la foto, ensenyant a ballar el Contrapàs a molts nens i nenes de la vila, que fa que molts dels seus pares i altres de més grans també s'apunten a ballar-lo (foto cedida per Maria Àngels Parareda i Mora).

A partir de finals dels anys 1970 ja hi comencen a haver més balladors vestits amb bruses de traginers, com aquesta de l'any 1977, ballant el Contrapàs dels Traginers a la plaça Vella (foto cedida per Josep Basagaña i Vall).

Plaça Vella, dècada de 1980. Aleshores els balladors duien les típiques bruses dels traginers, amb mocadors vermells al coll, avui els duen de color blanc. Aquí els podem veure ballant el Contrapàs dels Traginers (foto CONTRAST).

Plaça Nova, ballant el Contrapàs dels Traginers, dècada de 1980 (foto CONTRAST).

Plaça Nova, ballant el Contrapàs del Poble, dècada de 1980 (foto CONTRAST).

LA CORRIDA DELS ELOIS

Antigament, després de la benedicció de les cavalleries a la plaça de l'Església, tots els traginers que havien de participar a les diferents curses dels Elois s'adreçaven a la casa de Santa Llúcia. Hi anaven amb processó i acompanyats amb una part de l'orquestra pradenca de cada moment. Aquests, arribats al pla de Santa Llúcia, tocaven el Contrapàs que havien de ballar tots els participants de cada cursa abans d'emprendre el camí de l'ermita de Sant Sebastià. L'altra part de l'orquestra anava cap a l'esplanada de l'ermita, i era la que, una vegada acabades les curses, acompanyava amb música als guanyadors, juntament amb tota la gentada que formant una bona filera s'adreçaven cap al poble. Aquí podem veure, començant per la dreta, a Andreu Boy (Noi Joan) i a Adjutori Plans (cal Manco) ballant el Contrapàs davant

la casa de Santa Llúcia, a finals de la dècada dels anys 1940. A l'esquerra podem veure a Josep Serra Rovira (cal Natzaret i més tard el pubill de la Fassina), que els està observant (foto cedida per Antònia Fusté i Boy, AMPLI).

Espectacular imatge de la sortida de la carrera de cavalls i eugues davant mateix de la casa de Santa Llúcia, que llueix l'esvelta torra de defensa. A l'esplanada del davant de la casa hi ha un bon reguitzell de cotxes de l'època aparcats al costat de l'era on hi ha una grossa paller (paller de base rectangular). A primer terme els cinc animals, que adreçant-se cap a Sant Sebastià espolsen la pols del camí i ofereixen una estampa ben bonica (foto cedida per Ramon Plans i Martínez).

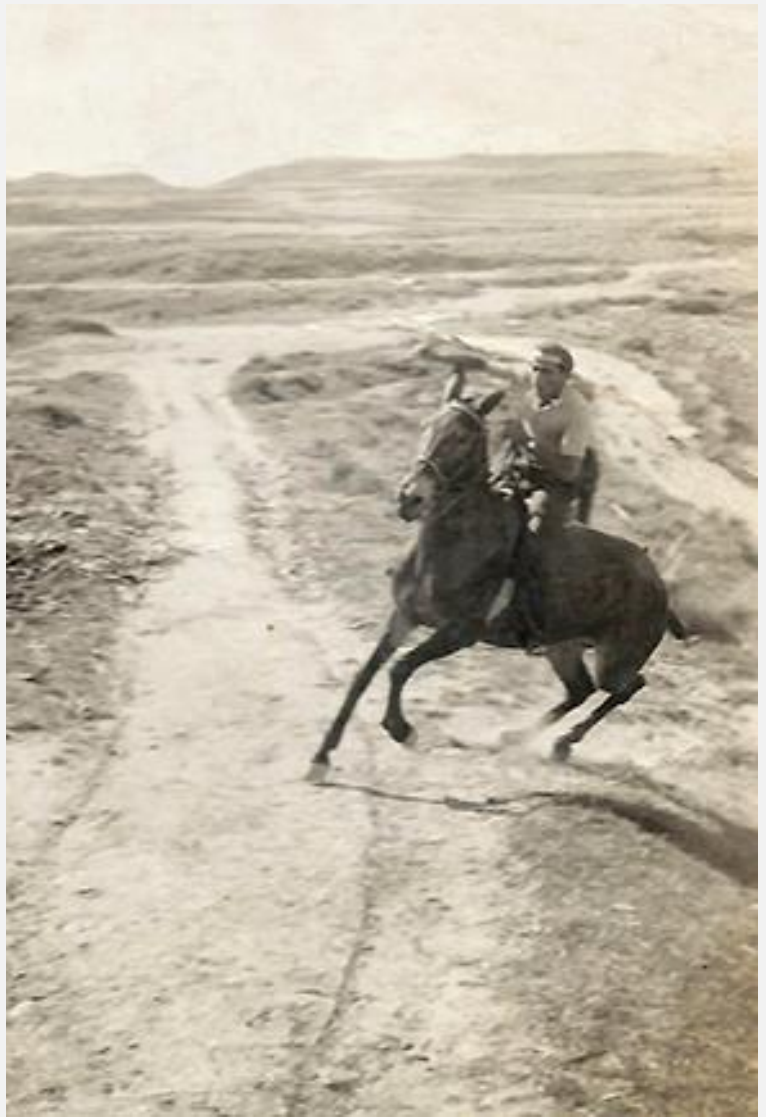

Corrida de cavalls i eugues. Adjutori Serrat, d'Olost, amb el seu cavall camí de la Caseta. A banda de la bonica estampa del genet i cavall al galop, és interessant d'observar les garberes que hi havia esteses en els camps dels entorns del Raval de Prats. També podem veure alguns pallers a l'era del cobert del fons a l'esquerra (foto cedida per Salvador Torrella i Costa).

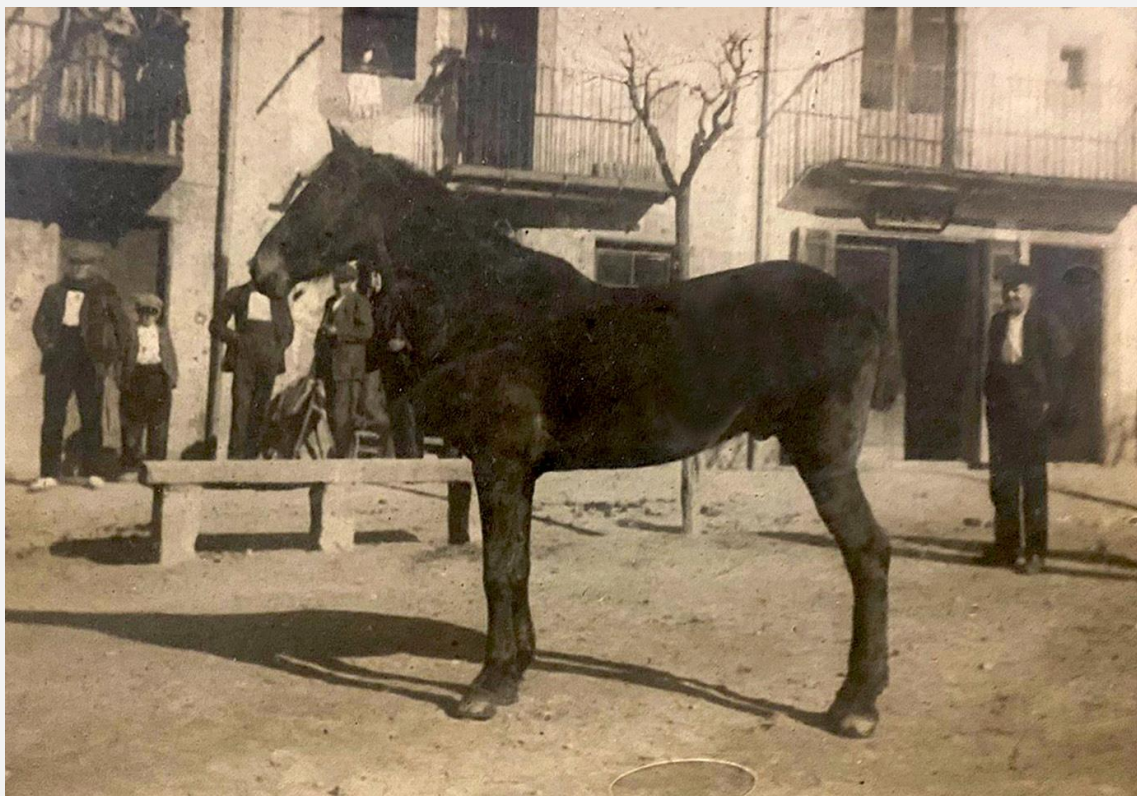

Dos moments de la corrida dels Elois. La de l'esquerra és la cursa de les mules i la de la dreta dels cavalls, abans d'arribar a la Caseta (fotos cedides per Josep Pont i Fusté)

Joan Pont (Roca del Feliu), amb la seva mula Pastora, que havia guanyat moltes curses dels Elois, fent l'últim esforç en el revolt del pujador abans d'accedir a l'ermita de Sant Sebastià. És sorprenent el paisatge completament erm d'arbres i de plantes, gairebé desèrtic (foto cedida per Josep Pont i Fusté).

Cursa de cavalls, després de la guerra, ja que a l'esquerra de la imatge es pot distingir un personatge vestit de guàrdia civil (foto cedida per Josep Pont i Fusté).

El Ligeró: "Cavall de Cal Sargentó, que va guanyar sis o set edicions seguides dels Elois a partir de l'any 1918... Anselm Gost explicava a l'Estel que el Ligeró era el millor entre una sèrie de contrincants d'aquells anys, entre els que esmenta una euga de Comalrena i els cavalls del Talabart i el Barretet. Un any determinat va protagonitzar un desafiament amb l'euga de l'Isidre Fañé (Sidru Palilla) al guanyador de dues de tres proves. Al matí es va fer una carrera a la carretera de sota Lurdes, i a la tarda, la cursa oficial a Sant Sebastià. Com que el Ligeró les va guanyar totes dues no va caldre la tercera. El genet del Ligeró era Josep Posas, Pepet Carnisser"¹ (foto cedida per Maria Elena Noguera i Gombau).

Corrida dels Elois, 1914. El personatge de l'esquerra, amb gorra i americana clara i corbata és el Ramon Noguera (cal Sargentó), propietari del Ligeró (detall de la targeta postal Palmerola, Vic, cedida per Mercè Fàbregas i Fusté, AMPLI).

¹ VILA i CABANAS, Núria. Festes de Sant Joan i dels Elois. Prats de Lluçanès (pàg. 72)

El Boton de Oro, davant la casa de cal Camps, "era un cavall àrab de pura raça, en una època (1948) en què els participants dels Elois eren cavalls més de treballar que d'altra cosa, i es va mostrar invencible en tots els anys que hi va participar. Va ser muntat per Josep Cruells el primer any, en què va caure a la Caseta i el cavall va esperar al següent participant per seguir-lo i quan va ser a la recta final el va avançar i va guanyar. El Palmero el va muntar en els anys successius.

La Presència del Boton de Oro va fer que alguns anys es convoquessin curses en carreteres, on els cavalls pura sang podien lluir molt més les seves capacitats (molt cèlebres algunes que començaren al pont Espatllat fins a l'Esqueixada)"²

Climent Torrella (Palmero), amb el seu cavall preferit, el Boton de Oro, que a part de participar a la corrida dels Elois, també havia participat en curses que se celebraven en comarques veïnes (fotos cedides per Salvador Torrella i Costa).

Lliurament de premis, a primers dels anys 1950. Començant per l'esquerra podem veure a Josep Bonet (Quirze), Antoni Vilamú (Ton Pau), Llorenç Grau (Llorenç Correu), Adjutori Plans (Tori Pelut) i Joan Pi (Pataluga), aixecant en braços el Sr. Fau, propietari del cavall Boton de Oro que tantes vegades havia guanyat la Corrida dels Elois

El senyor Fau, d'origen aragonès, era propietari de la fàbrica de cal Jandama i molt afeccionat a les curses de cavalls i "Quan va veure la competència que aquí hi havia pels Elois va prometre de portar-ne un «que los ganara a todos» (segons indica Pere Vila i Espona)"² (foto cedida per Llorenç Grau i Parcerisa, AMPLI).

² VILA i CABANAS, Núria. Festes de Sant Joan i dels Elois. Prats de Lluçanès (pàg. 39)

Vista la gran assistència de genets i cavalls de comarques properes que participaven a la Corrida dels Elois, a partir dels anys 1920 es va instituir un premi extraordinari que es programava al marge de la tradicional Corrida; però segons el reglament, tots els que volien participar en aquesta "Carrera Extraordinària" també havien de participar a la Passada i a la Corrida dels Elois. Això és el que ens explica el reglament d'aquesta cursa de l'any 1920, amb un premi de 500 pessetes que s'anomena "Premi Llusanés".

L'any 1920 el reglament diu que el tram d'aquesta cursa va *"del kilometre 2 de la carretera de San Quirse, ahont la Comició del gremi y forasters que firma lo Bando general hi farà una senyal ó ratlla de sortida, seguin el curs que fá la carretera fins al hectometre 5 del primer kilòmetre, ahont hi haurà també expofés la ratlla ó meta, feta per la pròpia Comició"*.

Amb els anys, el tram d'aquesta cursa extraordinària, on hi participaven cavalls pura sang, havia canviat de lloc, ja fos per la carretera que ve de La Torre d'Oristà (pont Espatllat) o per la carretera de Gironella, fins al capdamunt de l'Esqueixada (direcció al Grau) o com diu el programa de l'any 1920, per la carretera de Sant Quirze de Besora (AMPLI).

Carrera hípica, amb quatre genets al seu pas pel pont Espatllat, l'any 1948, amb gent que gaudeix de l'espectacle al llarg de tot el trajecte (foto cedida per Ramon Plans i Martínez).

Uns centenars de metres més amunt que l'anterior, passat el revolt que mena al pont Espatllat, podem veure a Francesc Cruells muntant el Boton de Oro, que va guanyar la cursa, 1948 (foto cedida per Ramon Plans i Martínez).

Francesc Cruells i el cavall Boton de Oro, a punt d'arribar a la línia de meta, 1948. Just a la dreta, avui hi ha les naus de Puigneró. Al fons la multitud de gent assistint a un dels espectacles més esperats d'aquells dies (foto cedida per Ramon Plans i Martínez).

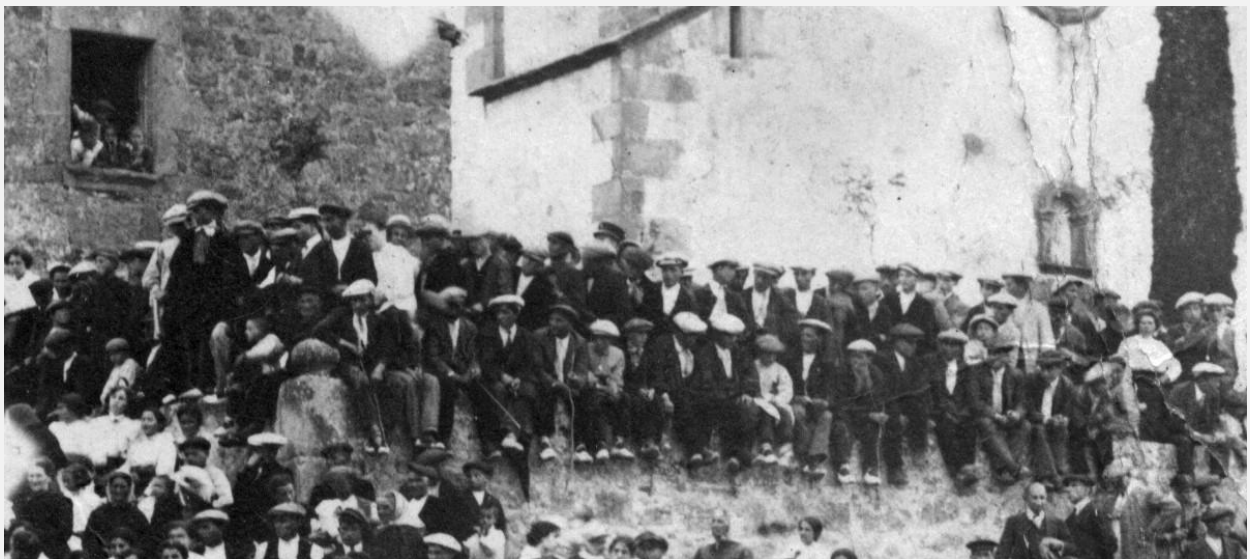
El senyor Fau i Francesc Cruells, acarontant el cavall Boton de Oro, guanyador de la cursa, el mateix dia que les fotografies anteriors (1948). Al fons a la dreta podem veure la primitiva silueta del santuari de Lurdes, que el cap de pocs anys es va ampliar, quedant tal com és avui (foto cedida per Ramon Plans i Martínez).

Una altra vista de la Carrera Extraordinària que se celebrava aquells dies. Alguns anys havia tingut lloc el dia 26 de juny, l'endemà dels Elois. A vegades hi havia apostes especials com en aquesta imatge. El primer genet és Joan Roca, amb la mula Pastora, que compateix amb un cavall. El tram podria ser arribant a Prats pel cantó de Sant Feliu Sasserra, als entorns de la bassa dels Bous (foto cedida per Josep Pont i Fusté).

L'AMBIENT DE LES CURSES A DALT L'ERMITA DE SANT SEBASTIÀ

Una imatge val més que mil paraules. Tot i que aquest tòpic avui pot tenir els seus dubtes, si que podem afirmar que, quan es tracta de fotografies antigues, aquesta dita té bona part de raó. Mireu, sinó, les fotografies que us mostrem en aquest apartat. Algunes d'elles les editem senceres, per captar l'ambient en general que hi havia a l'entorn de l'ermita de Sant Sebastià, però en d'altres només mostrem part de la fotografia per poder observar millor aquells personatges que ens poden arribar a captivar. En totes elles sobren les paraules, només cal observar-les detingudament perquè cadascú en faci la seva lectura.

Entre cursa i cursa, des de dalt a Sant Sebastià, antigament s'avisava als de Santa Llúcia fent moure una grossa bandera, per tal que ja poguessin començar l'altra carrera. Entrats al segle XX, molts recorden que aquest senyal anava acompanyat pel tret d'escopeta que feia petar l'agutzil del poble, que molts anys havia estat Miquel Bigas. (foto i detall, cedida per la família Perernau i Borralleras, AMPLI).

Corrida dels Elois, 1914 (detall de la foto cedida per Maria Assumpció Ribera i Cetrà, AMPLI).

Corrida dels Elois, 1917 (foto Palmerola, Vic, dos detalls de la foto cedida per la família Fusté (cal Bernat), AMPLI).

Corrida dels Elois, 1914, camí de Sant Sebastià. El personatge amb barba del fons a l'esquerra és el mestre d'escola senyor Tort (detall de la foto cedida per Victòria Casanovas i Fàbregas, AMPLI).

Corrida dels Elois, 1918 (Palmerola, Vic, detall de la foto cedida per Montserrat Obradors i Grau, AMPLI).

Corrida dels Elois, camí de Sant Sebastià, 1915 (detall de la foto cedida per Montserrat Obradors i Grau, AMPLI).

Corrida dels Elois, de primers del segle XX (foto postal de J.B., cedida per Montserrat Obradors i Grau, AMPLI).

Corrida dels Elois, 1917, davant la paret de l'ermita de Sant Sebastià. És bonic de veure el personatge del fons a l'esquerra, duent barretina (detall de la foto cedida per Montserrat Obradors i Grau, AMPLI).

Corrida dels Elois, sota l'ermita de Sant Sebastià, 1918. Aquesta imatge la podríem titular "Desfilada de boines". A primer pla, un xicot que porta una panera al cap, potser oferia dolços, o ves a saber què, als espectadors d'aquell esdeveniment únic i multitudinari. Tot i que no ho podem saber en certesa, el primer personatge de l'esquerra, amb corbata, podria ser el Joan Mugosa, de cal Baldiri (detall de la foto cedida per Montserrat Obradors i Grau, AMPLI).

Corrida dels Elois, a primers del segle XX (detall de la foto cedida per Maria Cirera i Plantalamor, AMPLI).

Corrida dels Elois, davant la paret de Sant Sebastià, voltants de 1918. El personatge del mig. Amb gorra i corbata és el baró de la Blava i, a l'esquerra, vestida de blanc, la seva muller (foto postal cedida per Dolors Soler i Comas, AMPLI.).

Corrida dels Elois, davant de Sant Sebastià, 1918. Entremig de la iaia i les dues senyores vestides de blanc del primer pla a la dreta, podem veure els barons de la Blava que tornen a gaudir de les festes dels Elois (foto cedida per Montserrat Obradors i Grau, AMPLI).

Desfilada de senyoretes que no volen pedres les curses dels Elois (detall de la foto cedida per la família Perernau i Borralleras, AMPLI).

Corrida dels Elois, camí de Sant Sebastià, 1914. El traginer està de sort, podent escollir entre un reguitzell de boniques senyoretes, totes molt elegants (detall de la foto cedida per Victòria Casanovas i Fàbregas, AMPLI).

Corrida dels Elois, 1915. Al fons, a la dreta es poden veure les espardenyes dels que estan asseguts a la paret de l'esplanada de l'ermita. Entre carrera i carrera, la gent concentrada davant de l'església de Sant Sebastià té l'atractiu d'observar el fotògraf i esperar que els hi digui "*Tothom quiet!*", i premi el polsador de la màquina (foto cedida per Montserrat Obradors i Grau, AMPLI).

Vista general de l'ambient que hi havia a primers del segle XX davant mateix de l'ermita de Sant Sebastià, amb gent ben diversa, de totes les edats i condició social, més o menys *mudats*, però tots gaudint d'una tarda espectacular, com les mateixes curses del Elois, que any rere any, generació rere generació, es concentra plegada per celebrar una de les festes més popular del calendari festiu de Prats de Lluçanès (foto cedida per Dolors Soler i Comas, AMPLI).

DESPRÉS DE LA CORRIDA HI HAVIA LA CARRERA DE CINTES A LA PLAÇA

Plaça Nova, davant de cal Magí, durant la Carrera de Cintes, que tenia lloc una vegada acabades les Carreres dels Elois. Es tractava que el genet fes passar un bastonet pel mig de l'anella i s'emportés la cinta. Les cintes, com es veu a la imatge, estaven col·locades en una corda que anava de cal fuster de la Plaça a cal Magí. En el programa de l'any 1926 es diu *"Acabades les carreres s'horganitzarà la comitiva de retorn a la vila, ocupant els darrers llocs els que hagin sortit guanyadors, acompanyats al só de la música, seguint diferents carrers fins a la plaça Major. Seguidament tindrà lloc una gran carrera de cintes en la que serà presidida per un grup de Senyorettes propietàries de les cintes en la que faran entrega a ne'ls que sian guanyadors, i tot seguit ELEGANTS BALLS POPULARS"* (foto cedida per Josep Pont i Fusté).

Lliurament de trofeus als guanyadors de la Corrida dels Elois, 1966. En aquest cas, veiem al propietari del ruc, Andreu Fusté (Noi Joan) i al seu genet, Sebastià Costa, rebent la copa de la cursa dels ases. Al costat d'ells podem veure també a Josep Maria Gost (Pep Perussa), Llorenç Grau i Joan Colomer (cal Trepadelles). Al fons podem veure a Vicenç Piniella i la seva muller Carme Bach, al balcó de cal Piniella (foto cedida per Antònia Fusté i Boy, AMPLI).

Plaça Nova, a la dècada de 1920, davant del cafè Comerç, on s'hi concentra tota la gent que ha anat a veure les corrides dels Elois. Ara és un bon moment per descansar i prendre un refresc, mentre a la plaça encara es poden veure les carreres de cintes i els genets que van i venen amb les banderes acabades de rebre com a guanyadors d'enguany. Potser estan esperant veure a ballar alguns balls tradicionals o sardanes, que eren unes celebracions que també se solien fer aquells dies (foto cedida per Montserrat Obradors i Grau, AMPLI).

Plaça Nova, 1914. Acabada la Corrida tots cap a la plaça i molts a fer un beure al cafè Comerç. A l'esquerra de la imatge podem veure el fotògraf, amb bata blanca (o *guardapolvo*, com es deia abans), que està a punt per captar les impressions d'aquell moment (Maria Assumpció Ribera i Cetrà, AMPLI).

AL MIG DE LES FESTES TAMBÉ HI HA CURSES DE BICICLETES I PARTITS DE FUTBOL

Si fins a finals del segle XIX un dels esports més característics i amb una forta rivalitat eren les corrides de cavalls, a partir de primers del segle XX s'hi van introduir altres esports, com les curses de bicicletes o els partits de futbol.

Carrera de bicicletes de Sant Joan, 1942. El punt de sortida és a la plaça Nova, davant de cal Janet. Marcel·lí Muntadas acostumava a donar la sortida (vegeu L'Estel, juny-juliol 1986). En aquesta ocasió el guanyador va ser Claudi Roca, de Gironella, identificat amb una creu davant de la bicicleta. A la seva banda dreta hi veiem Daniel Gili (cal Camps). Amb les curses de bicicletes també hi va haver uns anys que se celebraven carreres de cintes al Passeig. La corda es lligava des de la casa de cal doctor Grau, al costat de la Fassina, cap a un arbre del Passeig. El ciclista l'havia d'encertar a l'igual com ho feien els genets, però en aquest cas sobre la seva bicicleta. Uns dels més àgils eren els germans Antoni i Josep Cortines (la Cantina) (foto cedida per Marcel·lí Muntadas i Salvans, AMPLI).

Animat partit de futbol, la llàstima és que no podem posar ni l'any, ni el lloc, ni quina vestimenta duu el Futbol Club Pradenc ni el seu contrincant, però sí que ens transmet una certa emoció (foto cedida per Jordi Bartrons i Salvans, AMPLI).

Futbol Club Pradenc (1933-34). El camp de futbol era situat on ara hi ha la Residència Ntra. Sra. de Lurdes. Començant per l'esquerra, drets: Valentí Pérez, Francesc Rovira (el Tera), Joan Roca (pare de Marçal Roca), Fernando (el Paquito), Josep Rovira (el Xap), Salvador Tornafoç, Climent Vall-lamora, Josep Grifell, Rossend Anglada (el Sendo), Llorenç Grau i Joan Camprubí (el Terrai). Agenollats: Joan Codinach, Josep Obradors (cal Rellotger), Pere Safont, Vicenç Costa (cal Fabes), Jacint Santacreu, (el Sastre Ros) i Vicenç Riba (cal Cigró) (foto cedida per Maria Teresa Safont i Freixa, AMPLI).

Futbol Club Pradenc, dècada de 1940: Començant per l'esquerra, drets: Antoni Noguera, Josep Bonet (cal Quirze), Ramon Solà (cal Finus), Joan Pérez, Adjutori Plans (cal Manco), Joan Armengol, Josep Cortinas (la Cantina), Jaume Dot (cal Brunyol) i Ramon Erra. Agenollats: Adjutori Plans (cal Pelut) Daniel Gili (cal Camps) i Manel Tornafoç (foto cedida per Jordi Bartrons i Salvans, AMPLI).

Futbol Club Pradenc, finals de la dècada dels anys 1940. Drets, començant per l'esquerra: Jaume Dot, Jaume Rovira, Isidre Villegas (Menut), Ramon Solà, Adjutori Plans, Ramon Rovira i Josep Cortines. Agenollats: Sebastià Fusté (cal Tià), Daniel Gili, Martí Crispí i Manel Tornafoc (foto cedida per Jordi Bartrons i Salvans, AMPLI).

Futbol Club Pradenc (1950) durant una festa organitzada per la colla dels Fracassats, que era un grup que durant força anys organitzava ballades de sardanes i balls. A la imatge, començant per l'esquerra, drets: Josep Vila (ca l'Oleguer), Climent Plans (el Petites, de cal Ganxo), Pere Furtet (cal Betaire), Simó Fusté (cal Tià, més tard cal Trempat), Martí Costa, Josefina Jordà (cal Pasqual), Manel Serrat (darrera de la Josefina, cal Camalliga, que és qui va pagar la toia), Manel Tornafoc, Ramon Cirera (cal Fumanya), Mercè Serrat (cal Ton Camalliga), Sebastià Santamaria (cal Peteneres), Jaume Rovira i Jaume Dot. Agenollats: Pere Serrat (cal Ton Camalliga), Daniel Gili, el burro que era la toia que van rifà a la festa, el nen era Vicenç Serrat (cal Ton Camalliga), Joan Riba (ca la Maria Xica) i Manel Fusté (cal Tià) (foto cedida per la família Cortada i Jordà, AMPLI).